

FELLESKATALOGEN

Felleskatalogens ordliste

LMI

LEGEMIDDELINDUSTRIEN

Innhold

ORDLISTE	3
FORKORTELSER	19
TALL	20
TABELLER I FELLESKATALOGEN	20
DIVERSE	21

ORDLISTE

A

α (ikke versal og i samme skrifttype som i teksten ellers)

α_1 -syreglykoprotein (orosomukoid)

aberrant

abscess

absorbere, absorpsjon

acaricid (midd)

acetat

achalasia (men akalasi)

acidose

acyl (syreradikal)

acne vulgaris (men akne)

adaptasjon

Addisons sykdom

adherens, fl.: -er

adherent

adipositas (bruk fedme)

adjuvans, fl.: adjuvantia

administrering (ikke administrasjon)

adrenerg reseptor

adrenokortikotrop

adrenoseptor

aerob

aerofagi

afasi (men aphasia)

afterload

aids (ikke bruk ervervet immunsviktsyndrom, bruk små bokstaver)

akalasi (men achalasia)

akatisi (men akathisia)

akillesene, akilles

akkommodasjon

akne (men acne vulgaris)

aksessorisk

aksillær

aksiom

akson, aksonal

aktinomykose

akutt lungesviktsyndrom (bruk ARDS)

akyli (achylia) alaninaminotransferase

(bruk ALAT) aleksi

alisyklisk

alfaagonist (ikke bruk alfaadrenerg reseptoragonist etc.)

alfablokker (men α_1 -blokker)

alkalisering
allergi mot

alopesi

alveolær

amenoré

analgetikum, fl.: -ka

anemi

anestesi

anestetikum, fl.: -ka

aneurisme

angina pectoris

ankylose

angina pectoris-anfall

anoksemi

anoksi

anoreksi (men anorexia nervosa)

anses (men sees)

antiarytmika klasse IA (ikke 1A)

antibiotikum, fl.: -ka

antidepressiv, fl: -er

antidiuretisk hormon (bruk ADH)

antihypertensiv, fl: -er

antiinfektiv, fl: -er

antikoagulantium, fl.: -tia
antikonsepsjon

antiparkinsonmidler

antipyretikum

antrasyklin

aortaklaff-feil

apné, apneen

apopleksi (ikke bruk apoplexia)

appendektomi

appendiks (ikke bruk appendix)

appendisitt (ikke bruk appendicitis)

appetitt

approksimasjon

araknoidal

arteriell

arteriosklerose (fellesbegrep, inkluderer

aterosklerose og ateromatose)

arteritt (lat. arteritis)

artralgi

artritt (lat. arthritis)

artrose (ikke bruk arthrosis)

arytmi (ikke bruk arrhythmia)

ASAT (ikke bruk SGOT, AST)

ascaricid (spolorm o.l.)

ascites

asteni

aspartataminotransferase (bruk ASAT)

asthma bronchiale (men astma, astmatisk)

ataksi

ataraksikum, fl.: -ka

atero-

ateromatose, se arteriosklerose

aterosklerose, se arteriosklerose

atferd

atrioventrikulær (bruk AV)

AUC (vekt/volum × tid, eks. ng/ml × time)

azo-, azorubin, azotemi

B

β (ikke versal og i samme skrifttype som i teksten ellers)

baktericid

bakteriemi

baseline

BCG-vaksinasjon

Bekhterevs sykdom, ikke Bechterew

ben (ikke bein)

benignt

betablokker (men β₂-blokker)

betaagonist (ikke betaadrenerg reseptoagonist etc.)

blefaritt (ikke bruk blepharitis)

blodgjennomstrømning

blod-hjerne-barrieren

blodtilstrømning

blodtrykksfall

blodtrykkssenkning

blodtrykksstigning

blodtype A, B, O

bloduttredelse

blokk (et blokk)

blokker (subst.), pl. blokkere, f.eks.: betablokker

blokkere, blokade

bolusdose, bolusinjeksjon

boosterdose

briljantblått

bronkie, fl.: -er

bronki- (f.eks. bronkiektasi)

bronkial- (f.eks. bronkialcancer)

bronkitt (ikke bruk bronchitis)

bronko- (f.eks. bronkopneumoni)

bukkal
bypass (f.eks. bypassoperasjon)

C

Cancer

cancerogen

canthaxantin

carotis

CD4+-tall

Cerebral

cervix

cervix-sekret (ikke cervicalsekret)

Child-Pugh A, B eller C (ikke bruk klasse,
grad eller score)

Child-Pugh 5-15 (ikke bruk klasse, grad
eller score)

chloasma

chorioidea

cirrhose, cirrhøs

Clostridium (men klostridier)

Clostridioides difficile (tidligere kalt

Clostridium difficile)

colon (bruk kolon)

colon irritabile

columna

compliance

cortex (men kortikal)

COX-1

COX-2

CPK (bruk CK) Crohns

sykdom curare

Cushings syndrom

CYP...-induktor(er), -hemmer(e), -

substrat(er)

CYP2D6, CYP1A2 etc.

cyste

cystein

cystin, -uri

cystisk

cystitt (ikke bruk cystitis)

cystoskopi

-cytopeni

cytokrom P-450 (bruk CYP450)

cytostatikum, fl.: -ka

-cytt, (men cytose)

cøliaki

D

defekasjon

dendritt, dendrittisk

deoksy-

diabetes mellitus type 1 og 2 (ikke: I og II)

diaré

differensial (-telling o.l.)

dilatator

diuretikum, fl: diuretika

DNase - deoksyribonuklease, se RNase

dysfagi

dysmenoré

dyspné

dystrofi (ikke bruk dystrophia)

E

ekkymose (ikke bruk ecchymosis)

eggehvite, bruk protein!

eksaserbasjon (bruk helst forverring)

eksantem (ikke bruk exanthema)

eksklusive (forkortes ekskl.)

eksoftalmus

ekspektorantium, fl.: -tia
ekspektorat

ekstrasystole

eksudat, eksudativ, eksudasjon

ekstraartikulær

ekstracellulær

ekstrahepatisk

ekstrapleural

ekstrapulmonal

ekstrapyramidal

ekstrauterin

ekstravasal

ekstravasasjon

ekstravaskulær

-ektasi

-ektomi

Ektopisk

elektroencefalografi/-gram (bruk EEG)

elektrokardiografi/-gram (bruk EKG)

elektrolyttinnhold

elektrolytt-terapi

elektrolytt-tilførsel

emboli, fl: -er

embolisme	fatigue
embryo, fl: -er	feedback – brukes kun i farmakologisk sammenheng
encefalitt, encefalitisk	fekal, fl.: -ier, feces
encefalopati	fentiazin
energiinnhold	feokromocytom
epistakse	first pass
Epstein–Barr–virus, Epstein–Barr–virusinfeksjon	first pass–metabolisme
er blitt, har blitt – bruk er/har	flow, bruk fortrinnsvis strøm, strømning, f.eks. strømningshastighet
ERCP – endoskopisk retrograd kolangiopankreatikografi	fluorescens
ervert immunsviktsyndrom (bruk aids)	flushing
erytem (ikke bruk erythema)	folsyre = acidum folicum (folat ved saltform)
erytropoetisk	folinsyre = acidum folinicum (folinat ved saltform) – ikke bruk leukovorin!
erytrocytt	Follikkel
erytropoese	follikkelstimulerende hormon (bruk FSH)
erytrosin	for eksempel, bruk f.eks.
eutyreot, eutyroid	foreskrive (= bestemme, anbefale), f.eks. legen foreskrev diett, etter foreskrevne regler, se forskrive
eventuell, eventuelt forkortes til ev. (men eventuelle)	forskrive (= bestille skriftlig) eks. medisin forskrevet på blå resept, se foreskrive
exo–, bruk ekso–	fortolkning
F	
faryngeal	
farynks	

fungicid	glukose-galaktosemalabsorpsjon
fungistatisk	glukosuri
funksjonshemming (= hemmet)	glukosylere
feces (men: fekal, fekalier)	glukuron
førstelinjebehandling (ikke 1.-linjebehandling)	glutation
føtal	glykoprotein
	godkjenningsfritak (ikke registreringsfritak)
G	gonoré
galaktoré	gonoreisk
gamma-aminosmørsyre (bruk GABA)	graft, bruk helst transplantat, ev. karprotese, aortaprotese
gangren, fl: -er	graft-versus-host-disease (GVHD)
gasbind	gramnegativ
gastrektomi	grampositiv
gastrointestinaltractus (bruk helst mage-tarmkanalen)	granulocytopeni
gastroøsofageal	gynekomasti
generaliserte tonisk-kloniske anfall	H
gingival hyperplasi	5-HT ₃
gjenoppliving	Haemophilus influenzae type b (HIB)
glomerulær filtrasjonsrate (bruk GFR)	hallusinogen
glossitt	HbA _{1C} (Ikke HbA1C eller HbA1c)
glukokortikoider	HBsAg
glukokortikosteroider, bruk glukokortikoider	

hCG	
hematemese	humant leukocytantigen (bruk HLA)
hematopoetisk	hydrocephalus
hematokrit	hyperkalsuri
hematopoese (lat. haematopoiesis)	hypertyreoidisme
hemoragi, hemoragisk	hypertyreose
hemoroide	hypertyreote
Henles slynge (ikke Henle's)	hypnotikum, fl: hypnotika
herpes simplex (i øyet)	hypofyseektomi
herpes simplex–infeksjon o.l.	hypotalamisk
high density lipoprotein (bruk HD)	hypothalamus–hypofyse–binyre (bruk HPA)
high flux–filter, high flux–membraner	hypotyreose
hiv–1, hiv–2	hypothalamus
hjerne–karkirurgi	I
hjerne–karmidler	isteden (men i stedet)
hjerne–karsystemet	i stedet for eller istedenfor
hjerne–lunge–maskin	ikke–følsomme bakterier
hjerne– og karsykdommer	ikke konservert, bruk ‘uten konserveringsmiddel’
hjerterklaff	ikke–selektive (ikke bruk uselektive)
hjerterklaff–feil	ikke signifikant, f.eks. forskjellen er ikke signifikant, derimot ikke–signifikante forskjeller
homøopati	
homøostase	
hovedsakelig (men saklig)	

ikke-steroid antiinflammatoriske midler (NSAID, ikke NSAIDs) – bruk forkortelsen

ikterus, ikterisk

ileocøkal

ileostomi

immunsuppresjon (ikke immundepresjon)

immunsuppressiv

immunsuppressivt middel

imot (ikke i mot)

in vitro-studier

in vivo-studier

indolpositive bakterier

induktor (ikke induser)

infusjon, infundere

initial, initiale

injeksjon, injisere

inklusive (forkortes inkl.)

innstikkssted

inokulasjon

inotrop (i sammenheng med hjertet)

insekticid

insuffisient

intermitterende

interstitiell

intoksikasjon

intraartikulær

intratekal

intrinsisk faktor

in vitro-fertilisering (IVF)

irritabel tarm-syndrom

iskemi, iskemisk

isjias

J

¹³¹J – radioaktivt jod
johannesurt (prikkperikum)

K

Kakeksi

kalsium/fosfatbalansen

kalsuri

kapsid

kardial, kardio, –kardi

karditt

karnitin

karoten

karpal, karpaltunnelsyndrom

karsinogen

karsinogenisitet	konjunktiva
kasuistikk	kornea
katarakt	konjunktivalsekk
katarr	konjunktivitt (lat. conjunctivitis)
kaverne, kavernøs	koriokarsinom
kavitet	korion-
kjemoterapeutikum, fl.: -ka	koriongonadotropin
klaffe- (klaffefeil o.l.)	korneal
klostridier (men Clostridium)	koronar (men corona)
klyster	korporal (men corpus)
koagel, fl: -ler	kortikal (men cortex)
koagulantium, fl.: -ia	kortikoid (adj. for å beskrive effekt)
koenzym	kortikosteroid (subst., vær spesifikk hvis mulig - bruk glukokortikoid, mineralkortikoid)
kokleær, men cochlea	kreatinkinase (ikke kreatinfosfokinase, bruk CK)
kolecystitt, kolecystektomi	kreatininclearance (bruk Cl _{CR})
kolestase	kroppsmasseindeks (bruk BMI)
koliforme bakterier	kullhydrater, bruk karbohydrater
-kolin (acetyl-)	kumarin
kolon	kurkumin
koloskopi	L
kolostomi	l-dopa (l-Dopa), bruk levodopa
kols (bruk forkortelsen, små bokstaver)	laksantium, fl.: -tia-
kondylom (lat. condyloma)	

laktatdehydrogenase (LDH)	mage-tarmsykdommer
langsomme CYP2D6-metaboliserere	mage-tarmtractus, bruk mage-tarmkanalen (men: i mage/tarm)
larynks (men laryngeal) lateks	mb. Bekhterev (etter punktum Mb. Bekhterev)
Lever-/nyrefunksjon (bruk lett, moderat eller alvorlig nedsatt)	melk/plasmaforholdet
levodopa (ikke l-dopa)	Ménières syndrom
lipidemi	meningeal
locus (men: lokulær)	menoragi
low density lipoprotein (bruk LDL)	menoré
luteiniserende hormon (bruk LH)	mesenterial
lymfeknute (ikke lymfekjertel)	meticillinresistente gule stafylokokker (bruk MRSA)
Lyells syndrom	metroragi
løsning, bruk oppløsning	mikro- (bruk helst μ ved forkortelser, eks. μg)
M	minimum (forkortes <u>ikke</u> , men C_{\min})
makula (makulaødem)	minutter (forkortes ikke)
maksimal serum- /plasmakonsentrasjon etc.) (bruk C_{\max})	mm Hg
maksimum og maksimal (forkortes maks.)	monaminerg
malignt nevroleptikasyndrom (bruk MNS)	monoaminoksidase (bruk MAO)
matriks	monoaminoksidasehemmer (bruk MAO-hemmer (MAOH))
mage-tarmbesvær	mosmol, mosmol/liter
	mononukleose (ikke bruk kysseysyke)

MR-undersøkelse (ikke MRT, MRI eller MT)

mRNA

mucosa (men mukøs, mukoid)

mukopolysakkarid

multippel (sklerose), men multiple

muskel-skjelettsystemet

mutagenisitet

myasteni

myasthenia gravis (lat.)

mycoplasmer (men: mykoplasmose)

myelosuppressiv

mykoplasmose (men mycoplasmer)

myksødem

måned, måneder (forkortes ikke)

N

natremi

natural killer cells (bruk NK-celler)

nefrektomi

neglesopp

netthinneløsning (ikke netthinneavløsning)

nevralgi

nevrasteni

nevroleptika (bruk helst antipsykotika)

nevrolog

nevrologi

nevrose

NK-celler, natural killer cells, bruk naturlige dreperceller

non-Hodgkins lymfom

NSAID (bruk forkortelsen, flertall NSAID)

nyre-/leverstatus (bruk lever-/nyrefunksjon)

nøytrofil

nøytropeni

O

obstetrikk, obstetrisk

oftalmologisk

okkludere, okklusjon

-oksid (ikke oksyd)

omrystes (bruk ristes)

onkologi

ophthalmus, men oftalmolog

opioid (ikke bruk [opiat](#))

oppløsning (ikke løsning)

opptil (ikke opp til)

oransje

orto-

osmolalitet uttrykker partikkelantallet pr. kilo vann eller summen av de oppløste stoffers konsentrasjoner i mol/kg

osmolaritet uttrykker partikkelantallet pr. liter oppløsningsmiddel (serum, urin)

osteomalasi (lat. osteomalacia)

otitt (lat. otitis)

overflateanestesi

overflatisk (= på overflaten/huden, ikke overfladisk)

overfølsomhet for (ikke bruk overømfintlig for)

overvåkning (ikke overvåking)

P

P-450-systemet (bruk CYP450)

P-glykoprotein (bruk P-gp)

palmar-plantarerytrodysestesisyndrom

pankreas

pankreatitt

papillødem (gjelder øye)

paraoransje

parathyreoidea

Parkinson sykdom (stor P), men parkinsonisme (liten p)

parkinsonlignende symptomer (ikke: parkinsonssymptomer)
paroksysmal

patentblått

peak flow, peak flow rate

pemfigus (lat. pemphigus mucosae)

peroral (ikke per os)

per rectum (bruk rektal)

perikard, perikarditt

pernisjøs

petekkier (ikke petecchier)

plakk, ikke plaque, f.eks.
plakkpsoriasis

pleura

pleuritt, pleuritisk

pneumatisk

pneumoni

poliomyelitt

potensere (ikke potensiere)

precursor, bruk forløper, forstadium

prekordial

preload

Prinzmetals angina	revers transkriptase
prodrug (ett prodrug, ikke en prodrug)	revers transkriptasehemmer
protozoid	revmatikum, fl.: -ka
pulmonal (ikke pulmonær)	revmatoid
pupill	revmatisme
pupilldilaterende	rhesus
pupillkontraksjon	Rh-faktor
pupillutvidende	rhinitt, rinologi
Q	ribonukleinsyre (bruk RNA)
QT _c (QT _c -økning, QT _c -intervall)	ribonuklease (bruk RNase)
R	Ringer-laktatopløsning
Rabdomyolyse	riste (ikke ryste eller omryste)
Raynauds fenomen/sykdom/syndrom	Rotors syndrom
rebound-effekt	rødbetfarge
recessiv	S
rektum	sakkarose, bruk sukrose
refluksøsofagitt	saklig (men
reimplantasjon	hovedsakelig) sarkoid
relaksantium, fl.: -tia	sarkom, sarkomatøs
respiratory distress syndrome (bruk akutt lungesviktsyndrom (ARDS))	scapula (men skapulær)
restless legs-syndrom	schizofreni
retikulum, retikulært	sklera, skleral screening

scrotum (men skrotal)	steatoré
seboré	steroidakne
seboreisk	Stevens–Johnsons syndrome
sedativ–hypnotisk	Stigning
sees (ikke ses)	stress–situasjon
Selective Serotonin Reuptake Inhibitors (bruk SSRI)	strømning (strømming = sild)
sekale	subaraknoidal
sekunder (forkortes ikke)	subkutan (bruk s.c.)
sekundært glaukom	sublingvaltabletter
sekvele	succinat, bruk suksinat
septikemi	sukrase–isomaltasemangel
Serotonin–Norepinephrine Reuptake Inhibitors (bruk SNRI)	suksinat, ikke succinat
serotonerg reseptor	suicidal
serotonergt syndrom	suppresjon
sfinkter (men sphincter ani)	syklase
skjoldkjertel (ikke bruk skjoldbruskkjertel)	syklisk adenosinmonofosfat (bruk cAMP)
skrotal (men scrotum)	syklitt
spedbarn	syklo–, sykloforbindelser
spiroketer	syklus, sykluser, syklisk
splenektomi	Syndrome of inappropriate antidiuretic hormone secretion (bruk SIADH)
steady state	syre–basebalansen

syre-baselikevekt

T

takyfylaksi

takypné

takykardi

talassemi (lat. thalassemia)

tarmtømming

tas (ikke taes)

teratogenisitet

thalamus

thorax, men torakal

thymus

thyreoidea, men tyreoid

thyreoideaterapi

tiazid

tilbakestrømning

tilsvarende (forkortes tilsv.)

timer (forkortes ikke)

toksoplasma (men Toxoplasma gondii)

total laktasemangel

trachea, men trakeal

trakeotomi

transmitter, fl: -e

trisykliske antidepressiver (bruk TCA)

trombocytopenisk purpura

tromboembolisme

tumornekrosefaktor (bruk TNF)

type 1 -reaksjon(er)

tyreogen

tyreoglobulin

tyreoid, tyreoidektomi

tyreoidisme

tyreostatikum/a

tyreotoksikose

tyroksin

tyrosin

$t_{1/2}$, ev. $T_{1/2}$ hvis det står i starten av en setning (bruk forkortelsen)

T_{max} (bruk forkortelsen)

U

ulcerativ, ulcerasjon

ulcerere

ulcerøs kolitt

ulcus

ureter, ureteret, ureteritt

urethra (alle ord vedrørende urethra skrives med h for å unngå forveksling med ureter)

urethritt (av urethra)

urikemi

urikosurisk

urticaria

utskrivning

V

vaksinasjon (det ferdige produkt)

vaksinering (handling f.eks. grunnvaksinasjon, revaksinering)

vannlating vannlatingsbesvær

vannløselig

(men oppløsning)

vasodilatasjon

vasodilatator

very low density lipoprotein (bruk VLDL)

visceral

vulvitt

væske–elektrolyttbalanse

Y

Yoghurt

Z

Zollinger–Ellisons syndrom

Ø

økning

ømfintlighet (bruk overfølsomhet)

øsofag

øsofageal

øsofagitt

øsofagus (ikke oesophagus)

FORKORTELSER

bl.a. blant annet (andre)

°C celsius

ca. cirka

cal kalori

dvs. det vil si

eks. eksempel

ekskl. eksklusive

e.l. eller lignende

ev. eventuell, eventuelt, men eventuelle uten forkortelse

f.eks. for eksempel

f.o.m. fra og med

hhv.	henholdsvis	pga.	på grunn av
iht.	i henhold til	pakn.	pakning
inkl.	inklusive, inkludert	pr.	per
kcal	kilokalori	resp.	respektive
kJ	kilojoule	tilsv.	tilsvarende
kr	krone(r)	t.o.m.	til og med
maks.	maksimal, maksimum	vet.	veterinær
m.a.o.	med andre ord	vha.	ved hjelp av
mfl.	med flere	V _d	distribusjonsvolum
mhp.	med hensyn på		
mht.	med hensyn til		
m.m.	med mer		
mv.	med videre		
nr.	nummer		
o.a.	og andre (annet)		
ofl.	og flere		
o.l.	og lignende		
osv.	og så videre		

Forkortes ikke:

eller
liter
minutt (er)
måned (er)
sekund (er)
utgave

TALL

5000

10 000

TABELLER I FELLESKATALOGEN

* Tabeller avgrenses/deles bare med horisontale streker, ikke vertikale streker.

* Bruk ikke kolon i overskrifter i tabeller.

* Benevning (kg, mg, mmol/liter osv.) bør stå i overskriften. Bør stå i parentes.

Eksempel: Cl_{CR} (ml/minutt)

* Overskriftene starter på samme linje.

* Fotnoter i tabellen angis med opphevet tall¹.

Hvis det brukes opphevede tall ellers i teksten (f.eks. mm²), slik at fotnote som opphevet tall kan virke forvirrende, brukes stjerne *.

DIVERSE

Større enn og mindre enn: > <

Større enn/er lik og mindre enn/er lik: $\geq \leq$

1. trimester (ikke første)

5 tabletter (ikke fem)

Fe²⁺

ED₉₅

T₁–T₄

3–måneders alder

Etter 5 måneders bruk

Aldri komma foran tilsv. eller aeqv.

Alltid komma foran resp.

1,5–3,2 timer (avsnittet Egenskaper), 1½–2 tabletter (avsnittet Dosering)

Ikke bruk 'IKKE', 'ikke', '*ikke*' eller '*ikke*' for å utheve informasjon

Unngå 'NB!' i størst mulig grad

Bakterier:

Slektsnavnet skrevet med stor forbokstav (ev. forkortet til stor forbokstav) fulgt av det spesifikke navnet som skrives med liten forbokstav, f.eks.:

Chlamydia trachomatis.

I bøyde former eller som ledd i sammensatte ord benyttes liten forbokstav.

Virus:

Skrives med små bokstaver, bortsett fra når navnet viser til navnet på en person for eksempel Epstein–Barr–virus. Forkortelser kan likevel skrives med store bokstaver.

Bindestrek benyttes når virus/bakterie består av to ledd eller forkortelse:
herpes simplex-infeksjon og HPV-vaksine, men herpesinfeksjon.